

Pandemisi Sürecinde Annesütü İle Beslenmenin Önemi ve Emzirmenin Yönetimi

10. BÖLÜM

Nahide HAYKIR ZEHİR¹

GİRİŞ

Emzirme, bebek ve küçük çocukların hayatta kalması, beslenmesi ve sağlıklı gelişimi yanında bununla annenin sağlığının da temel taşıdır. Dünya Sağlık Örgütü, yaşamın ilk 6 ayı sadece anne sütüyle beslenme ve ardından 2 yıl ve sonrasında uygun tamamlayıcı gıdalarla emzirmeye devam edilmesini önermektedir (1). Bu öneriler doğrultusunda olabildiğince erken ve kesintiye uğramadan tene temas sağlanması, anne bebek ortak oda kullanımı (rooming-in) ve kanguru bakımı gibi anne bebek temasını artıran destekleyicilerle anne sütü alımı süresi ve emzirme kalitesini etkilenmektedir (2). Bebek dostu hastane kriterleri ışığında anne bebek birlikteliği sağlanması desteklenmeli tene temas mümkün olan en erken dönemde ve emzirme konusunda anne teşvik edilmelidir. Tüm bu süre ve kalitenin artması ile neonatal dönemde sağkalım mortalite ve morbiditelerde azalma ve anne sütünün yaşamın her dönemini etkileyecek olan sağkalım ve anne sütü kazanımlarını bireyin sahip olma şansı artırır.

Bu bağlamda ilk 6 ay sadece anne sütü ve sonrasında en az 2 yaşına kadar uygun tamamlayıcı beslenme ile anne sütüne devam edilmesi önemlidir. Tüm bunların sentezi sonucunda anne sütü bebeklik dönemi için en iyi beslenme kaynağı olmakla birlikte, emzirme sonucunda alınan anne sütünde bol miktarda bulunan temel besleyici öğeler ve immünolojik bileşenler içermektedir. Bu nedendir ki bebek beslenmesi için ilk tercih anne sütü olmalıdır.

ÖZEL DURUMLAR

Savaşlar, göçler, doğal afetler ve bulaşıcı hastalıklar, siyasi ve ekonomik çatışmalar gibi olağanüstü durumlar savunmasız ve desteğe ihtiyacı olan çocuklar için

¹ Uzm. Dr. Lütfi Kırdar Kartal Şehir Hastanesi, drnahide@gmail.com

bebek ayrılmamalı en kısa sürede ten tene temas sağlanmalı ve ilk 6 ay sadece anne sütü almalı bebek 6 aydan büyük ise güvenli ve sağlıklı bir tamamlayıcı beslenme ile emzirmeye devam edilmelidir (35).

SONUÇ

COVID-19 pandemi durumu dünyadaki tüm çocukların hakları, güvenlikleri ve gelişimleri açısından çok büyük bir risk teşkil etmektedir. Bu riskler ancak çocuklar ve insanlık için küresel çapta daha önce görülmemiş bir dayanışma örneğinin hayata geçirilmesi ile en aza indirilebilir.

Her türlü gıda güvenliğinin sorgulandığı, ruhsal anlamda yorucu süreçlerden geçerken; anne çocuk bağlanmasının güçlendirilmesi, en zengin besin kaynağının, en hijyenik şartlarda basit tedbirlerle güven içinde yeni doğmuş bir bebeğe sunulması kadar kıymetli bir değer yoktur. Birçok olağan üstü durumlarda toplumsal halkanın en kırılğan varlıklarından olan bebek ve çocukların okul, eğitim, arkadaşlık, toplum içinde var olma gibi birçok hakkında kısıtlama varken, yenidoğan için en kıymetli besin olan anne sütü ve anne ile bebeği bağlayan muhteşem bir davranış olan emzirme idamesi için mutlaka destek olunmalıdır. Bilgi, dayanışma ve eylemden oluşan üç alanda ilerleme kaydetmek için gerek toplumsal gerek kurumsal işbirlikleri ile organize olarak çalışılmalıdır. Çocuk sağlığına ve bir ömür boyunca bedensel ve ruhsal ilerlemesine katkıda bulunacak olan emzirmeyi, anne sütü alımını desteklemeli ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine gerekli hassasiyeti göstermeli ve ulusal bebek, çocuk, ergen izlem protokollerinin devam ettirilebilmesi için gereken özen göstererek gerekli hassasiyet gözetilmelidir (35).

KAYNAKÇA

1. World Health Organization, UNICEF. Global Strategy for Infant and Young Child Feeding. Geneva, Switzerland: World Health Organization
2. World Health Organization <https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/breastfeeding-and-covid-19> son Erişim; 10.11.2020
3. Center for Disease Control, www.cdc.gov/breastfeeding/pdf/breastfeeding-cdcs-work-508.pdf son Erişim02.11.2020
4. Breastfeeding: achievingthenewnormalTheLancetEditorial| volume 387, issue 10017, p404, january 30, 2016 www.thelancet.com/series/maternaland-child-nutrition
5. Victora C, BahlR ,Barros A, Giovanny V A et.al. MScBreastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, andlifelongeffect. :January 30, 2016DOI:[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01024-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01024-7)
6. Healththeofficial of New York State <https://www.health.ny.gov/prevention/nutrition/wic/breastfeeding/importance.htm>

7. Çocukluk ve Ergenliklik Dönemi Beslenme; G. Gökçay, M. Garipağaoğlu 2002
8. Lawrence R A, & Lawrence RM. Breastfeeding: A Guide for the Medical Profession. 2016, Elsevier Philadelphia.
9. Meng-Yao Zhou et al ; From SARS to COVID-19: What we have learned about children infected with COVID-19; Int J Infect Dis. 2020 Jul; 96: 710–714.
10. TC Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü COVID-19 (SARS-CoV-2 enfeksiyonu) Rehberi Bilim Kurulu Çalışması son erişim:02 .07.2020
11. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 – 9 Temmuz 2020. Erişim: www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19. Son Erişim 01.11.2020)
12. Chih-Cheng Lai et al; Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) and coronavirus disease-2019 (COVID-19): The epidemic and the challenges ; Int J Antimicrob Agent 2020 Mar;55(3):105924.
13. Lau Y et al Matern Child Nutr. 2018 :14) (Stuabe A Breastfeeding med 2020) (Breastfeeding m-Medicine Volume 15, Number 1, 2020
14. Bedsharing and Breastfeeding: The Academy of Breastfeeding Medicine Protocol #6, Revision 2019
15. Fujita M, Roth E, Lo YJ, Hurst C, Vollner J, Kendell A. In poor families, mothers' milk is richer for daughters than sons: a test of Trivers-Willard hypothesis in a pastoral settlement in Northern Kenya. Am J Phys Anthropol 2012;149(1):52–9.
16. Nicholas J. Andreas et al; Human Breastmilk : A review on its composition and bioactivity; early human development, 2015
17. Tanaka K, Hosozawa M, Kudo N, Yoshikawa N, Hisata K, Shoji H, et al. The pilot study: sphingomyelin-fortified milk has a positive association with the neurobehavioral development of very low birth weight infants during infancy, randomized control trial. Brain Dev Jpn 2013;35(1):45–52.
18. Lonnerdal B. Nutritional and physiologic significance of human milk proteins. Am J Clin Nutr 2003;77(6):1537S–43S.
19. Lonnerdal B, Woodhouse LR, Glazier C. Compartmentalization and quantitation of protein in human milk. J Nutr 1987;117(8):1385–95.
20. Coppa GV, Gabrielli O, Pierani P, Catassi C, Carlucci A, Giorgi PL. Changes in carbohydrate composition in human milk over 4 months of lactation. Pediatrics 1993;91(3):637–41.
21. Ward RE, Ninonuevo M, Mills DA, Lebrilla CB, German JB. In vitro fermentation of breast milk oligosaccharides by *Bifidobacterium infantis* and *Lactobacillus gasseri*. Appl Environ Microbiol 2006;72(6):4497–9.
22. Newburg DS, Walker WA. Protection of the neonate by the innate immune system of developing gut and of human milk. Pediatr Res 2007;61(1):2–8.
23. Kader MM, Bahgat R, Aziz MT, Hefnawi F, Badraoui MH, Younis N, et al. Lactation patterns in Egyptian women. II. Chemical composition of milk during the first year of lactation. J Biosoc Sci 1972;4(4):403–9.
24. Michaelsen KF. Nutrition and growth during infancy. The Copenhagen Cohort Study. Acta Paediatr Suppl 1997;420:1–36.
25. Hanson LA, Korotkova M. The role of breastfeeding in prevention of neonatal infection. Semin Neonatol 2002;7(4):275–81
26. Gokcay G, Keskindemirci G. Breastmilk and Covid-19. J Ist Faculty Med. Published online March 23, 2020. doi: 10.26650/IUITFD.2020.0025

27. Gao X, McMahon RJ, Woo JG, Davidson BS et.al. Temporal Changes in Milk Proteomes Reveal Developing Milk Functions J Proteome Res (2012) 11 (7): 3897-907. doi: 10.1021 / pr3004002)
28. Cacho NT, Lawrence RM Innate Immunity and Breast Milk. 2017 Frontiers in immunology
29. Lawrence R A, & Lawrence RM. Breastfeeding: A Guide for the Medical Profession. 2016, Elsevier Philadelphia.
30. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-on-covid-19-pregnancy-and-childbirth>
31. Cochrane 2020, COVID-19 Review of the National Clinical Practice Guidelines for key questions relating to the care of pregnant women and their babies
32. [Unicef.org/nutrition/files/ Global_Breastfeeding_and HIV](https://www.unicef.org/nutrition/files/Global_Breastfeeding_and_HIV)
33. World Health Organization; www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019 son erişim haziran 2020
34. World Health Organization; www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-on-covid-19-pregnancy-and-childbirth
35. Haykır N. Emzirme ve Covid 19 Pandemisi South. Clin. İst. Euras. 2020 ;31 doi: 10.14744/scie2020.90377